

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra 1 kor. 50 fill.
Negyedévre 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 . . .

Felelős szerkesztő:
Dr. NEMEDŰS LONÁNT.
Kiadók és lapfajdosok:
HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Placc-utca 49. szám.

Mágnások a kereskedő-osztályban.

Debrecen, január 5.

Sándor Pálra hallgassanak-e a pályaválasztás előtt tétovázó fiatal arisztokraták, vagy a trónörökösre? A személyt illetőleg Ferencz Ferdinánd királyi herceg kétségtelesen közelebb áll hozzájuk s minden bizonynyal rokonszenvesebb is nekik, mint a magyar merkantilisták vezére, — de azért nem bizonyos, hogy a trónörökösnek fognak igazat adni. A képviselőház egyik legutóbbi ülésén Sándor Pál fölrotta, hogy a magyar mágnások lenézik a kereskedelmi és ipari foglalkozást, az üzleti életet, ellentétben a porosz és bajor arisztokratákkal, akik, élükön Henckell-Donnersmarck herceggel, akik igen élénk részt vesznek a vállalkozásokban, a bankokban s az üzlet egyéb mezőin. A trónörökös pedig azt fájlatja, hogy a mágnások egyre ritkábban mennek a katonai pályára s módokat keres, hogy visszaédesgesse a hadseregbe azokat, akiknek „családi tradíciói szoros összefüggésben vannak a hadsereg multjával“.

A hadseregbe tehát már nem mennek az arisztokraták, az üzleti világba pedig még nem mennek. Az első arra mutat, hogy a grófok és bárók már nem találnak semmi magaslatot abban, hogy a földbirtokokat olcsó bérletbe adva, a hadseregnek szenteljék idejüket és pénzüket, — hiszen kenyérkere-

setet talán a ranglétra legmagasabb fokán se jelent rájuk nézve a katonai pálya. Viszont annyit még mindig adnak az érzelmi motívumokra, hogy kényesnek találják a spekulatív életet, amely kétségen kívül jobb jövedelmeket biztosítana nekik a földművelésnél.

Most az a kérdés, hogy merre fog bilenni a serpenyő? Akármennyire is valószínűtlen: alighanem arra, amerre Sándor Pál emlegette. Nemcsak azért, mert a magyar mágnások egy csoportja már bevonult az üzleti életbe, sőt magára a börzére is, ahol Krausz Simon a számadó bojtárjuk; de azért is ez következik abból az átalakulásból, amely a hadseregben megindult, s amelyet a trónörökös közbelépése — ha ugyan igaz e hír — se fog föltartóztatni.

A csukaszürke szín nemcsak kívülről fedi a hadsereget; belül, közönséges életében és nézeteiben is csukaszürke lett az. A tisztikart nem lelkesítik magasra vivő ambíciók, győzelmek vágyai; (a háborút is csak azért kívánják, hogy az gyorsabb előléptést szerezzen nekik) a katonai életnek anyagi bajaiért nem ad kárpótlást sem az a megkülönböztetett tisztelet, amelyet „ő felsége kardbojtárának viselői“ élvezhetnek, se az a varázs, amely az uniformis láttára a serdületlen lelkekben föléled. A katonai pálya már a legfelsőbb rangokon se jelenti az előkelők mellékfoglalkozását, időöltés céljából választott, vagy ambíciót kielégítő hivatást,

hanem kenyérkeresetet. És ez jól van így — s magának a hadseregnek érdeke kívánja ezt így. Mert az előkelőségből viselt hivatalok soha se töltenek be olyan jól, olyan lelkiismeretesen, mint azok az állások, amelyekből a viselőjének egész léte, megélhetése, jobb boldogulása és anyagi érvényesülése függ. Ezért önkéntelenül, minden mesterséges akció nélkül folyik a hadsereg demokratizálódása. A nagyobb energiájuk, akiknek mindenük a katonai pálya, még a születés akadályain is keresztül hágva, előbbre jutnak és föbb, fontosabb helyet foglalnak el, mint azok, akik az első elkedvetlenedésnél, az első mellözésnél, vagy az első félreértésnél leteszik a portopét s mennek a birtokra gazdálkodni, vagy pedig — ami szintén gyakori — a politikai pályára.

Mihelyt pedig egy osztály arról az oldalról nézi a katonai pályát, hogy azon nem érdemes lenni, — azt ez a fölfogás messzebb is elvezeti. Egészen beleéli magát — s igen helyesen — annak keresésébe, hogy mi érdemesebb, üzleti nyelven szólva: hogy mi az, ami jobban kifizeti magát. S a bérlet helyett kezdi a maga gazdálkodását, a föld belteresebb művelését, a mezőgazdasági ipart, majd az egyéb ipart, a vállalkozást, a pénznek forgatását és eleven befektetését, — s már ott van az üzleti világ közepén, akár csak Henckell-Donnersmarck herceg. Lassu, de állandóan folyó és meg nem változtatható átalakulás ez. És ha a góthai alma-

A szerelmi próba.

A szép Babótinéről, aki a nagy város leggazdagabb özvegyasszonya volt, mindenki tudta, hogy férfihez szeretne menni, amin nem is csodálkoztak, mert mindössze 23 tavaszt és egy telet látott. A gyászévet természetesen etlnek kell számítani, mert az özvegy szinte indus etikettnek hódolt a szomorú időszakban. Nem ment ugyan máglyára, hogy halottjával egyesüljön a Nirvánában, de kiállotta a férfiestrom tűzpróbáját.

Most, hogy a szép asszony visszatért a tenger mellől, ahol a nyarat töltötte, három udvarlót hozott magával: Miklóst, Gézát és Aladárt. Meghatotta őt az a ragaszkodás, amelylyel ez a három gavallér kitarított mellette. Egyiknek sem nyújtott több reménységet, mint a másoknak s ő maga sem tudta, melyiket válassza. Mindegyik egyformán szerelmes, lovagias, erős s még arcuk is hasonlók egymáshoz.

Amikor a Svábhegyről jó későn hazavetődtek s a három gavallér kézcsokkal és sóhajtással elvált tőle, Babótiné ingerlő pongyolájában kiült az erkélyre, hogy még egy kicsit hűsölgjön, mielőtt szőke fejét letenné a párnára. Fölötte az égboltozat két vakító szeme, a Vénusz és a Merkur, alatta egy éjjeli kávéház villamos gömbjei. Hamarosan választott s inkább a csillagszemmel nézett farkasszemet.

— Vénusz, — szólott csöndes könyörgéssel — mondják, te a szerelmesek s különösen a fiatal özvegyek tanácsadója vagy. Mondd meg, melyiket szeressem a három közül? Miklóst, aki szívét az ajkán hordja? Gézát, akinek szeméből kisugárzik a szerel-

me? Vagy Aladárt, akinek kezesoritása is csupa tűz? Mondd, melyiket szeressem a három közül?

— Mind a hármat! — felelte a csapodár istennő. Vagy csak egy belső hang sutogta ezt a rejtelmes éjszakában?

— Merkur, esengett újra a szép asszony, azt mondják, te a kalmárok tanácsadója vagy, de én nem hiszem, mert szerelmi vágytól reszket a fényed. — Mondd meg, melyiket szeressem a három közül? — Miklóst, aki esküdött, hogy megtudna halni érettem? Gézát, aki még holtában is feltámadna egy szerelmes szavamra? Vagy Aladárt, aki él, hal érettem?

Egyiket sem! — hangzott a rideg válasz.

— Miért?

— Mert mindegyik csak a milliódra pályázik. Babótiné elgondolkozott ezen s a kétség lassankint beköltözött szívébe. Hátha igaza van Merkurnak? Még sokáig elmerengett s amikor komor, barna felhők eltakarták az eget s vele Vénuszt és Merkurt, — megérlelődött benne az elhatározás, hogy próbára teszi lovagjait.

A kertben ültek tarka ernyőóriás alatt. Babótiné hirtelen megszólalt:

— Ma délelőtt a templomban voltam s imádkoztam a szegényekért, mert rettenetes a nyomoruság. Hány családnak nincs meg a betevő falatja és hányan kóborognak hajlék nélkül. Elhatároztam, hogy vagyonom egy részét a nyomor enyhítésére fordítom.

A három gavallér hallgatott.

— Adjanak valami jó tanácsot. Hogyan fogjak hozzá?

A szerelmes, a lovagias és erős férfiak még mindig hallgattak.

— Nekem már van tervem. Itt a fővárosban nagyon sok jótékonyági egyesület van, mindegyiknek adok 10,000 forintot. Ugy-e szép dolog?

— Szép! — felelte tompán Miklós.

— Szép! — szólott mélabusan Géza.

— Szép! — mondotta keserűen Aladár.

— Arra kérem tehát magukat, hogy holnapra írják össze nekem valamennyi jótékony egyesületet. Másnap ugyancsak az ernyőóriás alatt ült a társaság s az özvegy átvette udvarlójától a jótékony egyesületekről szóló jegyzéket.

— Mi az? — kérdezte az özvegy. Miklós csak öt ilyen egyesületet ismert. Géza csak négyet és Aladár hármat?

— Nincs több — erősítették mind a hárman.

Többet nem beszéltek a dologról, de Babótiné már kezdett hinni Merkur tanácsában. Hogy megbizonyosodjék sejtelméről elment a statisztikai hivatalba. Ott egy vöröshaju fiatalemberhez utasították, aki a szép asszony látására nagyon zavarba jött, ami Babótinét nagyon mulattatta.

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte a vöröshaju.

— A fővárosi jótékony egyesületek névsorát szeretném.

— Rögtön.

Tíz perc múlva megkapta az özvegy. Kerek Retvenkét egyesületről szólott a jegyzék.

Babótiné és három kérője vidám beszélgetésbe merültek a jó uzsonna mellett, amikor az özvegy hirtelen elkomorodott.

— Mi baja? — kérdezte Miklós.

Női kézi táskák,

Pénz-, szivar- és cigaretta tárczák, Solingeni acél áruk, zsebkések, ollók, önbortváló készülékek, diszműáruk (ajándék tárgyak) mindenféle gyermek játékok óriási választékban **olcsó Gosi Miklósnál** **Placc-utca 32. sz.** **szabott árak mellett** kaphatók (volt Szedlák-ház)

nach nevei közül ma még többen vannak a sematizmusban, mint a Compass-ban, (amely utóbbi könyv tudvalevően az üzleti vállalatok névtárát jelenti) s ha a trónörökösnek kétségtelenül ideális föllobbanása talán nem lesz egészen hatástalan, a fejlődés az ő tendenciája ellen vezet.

Hieronymi a szerb szerződésről.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülésén a szerb kereskedelmi szerződést tárgyalták s be is fejezték.

Hieronymi Károly miniszter hosszabb beszédben ajánlotta elfogadásra a javaslatot.

A Ház legközelebbi ülése hétfőn lesz, a mikor is a bankszabadalomra vonatkozó javaslat kerül tárgyalás alá.

Berzeviczy Albert elnök megnyitván az ülést, bemutatja Háromszék vármegye feliratát a vármegyei alkalmazottak fizetésrendezése tárgyában. Kiadatik a kérvényi bizottságnak.

Az agrárok balekjei.

Következik a szerb szerződés tervezet.

Pető Sándor (demokrata): Abban a meggyőződésben szólok föl, hogy a szerződés ügye el van döntve, mert a harcot az agrárvállalkozások szolgálatában levő tőke döntötte el. Az agráriusok úgy állították be a helyzetet, mintha az ország többsége az ő álláspontjuk mellett állana s a merkantilisták csupán egy kis csoport álláspontját képviselnék. És mégis a kis merkantil csoport ellen heteken át olyan tüzes szónoklatokat tartottak, hogy az ember önkénytelenül arra gondolt: talán mégsem olyan kicsinyes a merkantil érdekesség hogy ilyen nagy apparátussal vonulnak ki ellene.

A kisembereknek éppen úgy nincsenek közös érdekei, mint ahogy az agráriusok nincsenek. A agrár tőke szolgálatában álló proletárok, a mezőgazdaság proletárai éppen csak balekjei az agráriusoknak.

Huszár Károly: A demokraták is kiegyeznek a klikkfőnökökkel!

Pető Sándor a legutóbbi adatokkal igazolja, hogy a kisgazdák és nagybirtokosok érdekei teljesen ellenkezők. 1895. óta a piacra kerülő marhaállom-

mány a százholdon felüli birtokosok, mezőgazdasági iparból élő nagybirtokosok tulajdona és jövedelme.

Magyarország az egyetlen állam, amelynek élő állatbehozatali tilalma van.

Polónyi Géza: Angliára tessék hivatkozni!

Pető Sándor: Éppen Angliát idézzem, amely a husszükségletének 42 százalékát külföldről szerzi be. (Mozgás.) Az agráriusok részéről igen jó taktika, hogy a kisgazda védőinek adják ki magukat, de miért nem voltak azok, mikor tavaly a progresszív földadó behozataláról volt szó? Rátér arra, hogy a nagybirtok nem olyan hazafias, mikor arról van szó, hogy 8-9 mázsás ökröket visznek ki a külföldre.

Batthyány Tivadar gróf: A kisgazdák is tettek azelőtt.

Pető Sándor: De akkor nem is voltak azok az ökrök 8-9 mázsásak!

Huszár Károly: Csak a vasutablakon keresztül látott ökröket!

Pető Sándor: Huszár Károly képviselőtársamnak, ha megengedi, egy osztrák elvtársnak, Pfaunnak könyvét ajánlom neki. . .

Felkiáltások a jobboldalon: Könyvet ajánl neki?

Pető Sándor: Hát bocsánat, könyvet is ajánlok neki. Ebben a könyvben ki van mutatva, hogy a hatvan holdon aluli kisgazda részére teljesen elhibázott politika a védvámpolitika. A tultengő önzésnek olyan példáját, minőt az agráriusok produkálnak, a világtörténelemben nem lehet találni. A behozható szerb huskontingens a magyar fogyasztásnak csak alig két százalékát teszi ki: ez ellen ilyen nagy eszközökkel harcba menni igazán nem kell. Álláspontja az, hogy legmélyebb sajnálatára kénytelen a törvényjavaslatot elfogadni, mert jobbat amugy se kaphat. Sajnálattal látja, hogy ma is ugyanaz az agrár-nagyhatalmi eszme dominál, mint a korán, de nem idején kimult koalíció alatt. (Helyeslés.)

A gróf ur leereszkedik.

Batthyány Tivadar gróf mielőtt a maga tárgyaiba kezdene, hosszasan polemizál Vázsonyi és Pető felszólalásaival és védi a száz holdon felüli gazdálkodók érdekeit. Híve vagyok gróf létemre a választójognak is.

Pető Sándor: Sok gróf nem gróf és aki nem gróf, úgy viselkedik, mintha az lenne. (A Rosenberg Gyulát illető célzásra derűtség támad minden oldalon.)

Batthyány Tivadar gróf bírálja a monarchiának Szerbiával szemben követett eljárását. Aehrenthal gyerekes naivsággal járt el a bosnyák annexió kérdésé-

ben. Tudjuk, milyen izgalmakat keltett a zágrábi és a bécsi Friedjung-pör a magyar birodalom régi részeiben. Mindezeket pedig Aehrenthalnak köszönhetjük. Nem fogjuk túrni, hogy egy ilyen ur vezethesse a külpolitika ügyeit.

Mártonffy Márton: Valamikor szerelmes volt belé . . .

Batthyány Tivadar gróf: Tessék megnézni a delegációk naplóját, én sohase voltam elragadtatva tőle és bizalmat se szavaztam neki soha.

Mártonffy Márton (int a kezével.)

Fráter Loránt: Elszólta magát a kis öreg (Derült ség a baloldalon.)

Batthyány Tivadar gróf: Rátér a szerb szerződéshez benyújtott határozati javaslatokra. Elfogadja a törvényjavaslatot, valamint Beck Lajos és Sümegi Vilmos határozati javaslatait.

Elnök: Szólásr senkise lévén felirva, a törvényjavaslat felett az általános vitát berekesztem.

Hieronymi beszéde.

A szünet után Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter válaszol Batthyány Tivadarnak beszéde ama passzusára, melyben Szerbiához való viszonyunkat bírálja. Tény az, hogy ez a viszony nem jó éppen az annexió miatt, de az annexiót az előző kormány alatt hajtották végre és ez a kormány épp úgy felelős érte, mint a külügyminiszter maga. Nem híve annak, hogy a parlament retorikai szintér legyen, de mégis, mint kereskedelemügyi miniszternek kötelessége reflex tálni a vita során felhangzottakra. Hibáztatja, hogy disztinkciókat tesznek gazdatársadalom és egyébb társadalom között, mert, ha valahol, úgy nálunk van szükség arra, hogy a társadalom ne tagozódjék szét osztályok szerint. Fejtegeti, hogy egyetért azzal a fel fogással, hogy nekünk még jó ideig védpolitikát kell követni. Erer utal bennünket középeurópai helyzetünk. A szerb szerződés a legjobb, amint az adott viszonyok közt alkotni lehetett. Kéri a javaslat elfogadását. (Zajos éljenzés.)

Rosenberg Gyula újból ajánlotta a szerződés elfogadását.

Beck Lajos mondta el ezután záró beszédét.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök in dítványára ezután elhatározták, hogy a legközelebbi ülés hétfőn lesz, amikor is a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalása után a bankjavaslat kerül napirendre.

Ülés vége délután 2 órakor.

— Ma délelőtt templomban voltam . . .

— Már megint? — szólott közbe aggódva Géza.

— És könyörögtem azért a megtért lelkü bűnösökért, akiket szabadon bocsátanak a börtönből.

— Áldott jó szíve van — jegyezte meg félfenken Aladár.

— Elhatároztam, hogy minden szabaduló rabot gazdagon meg fogok ajándékozni, hogy új életet kezd hessen. Maguk derék fiúk, hiszem, hogy segítségemre lesznek. Ugy-e megteszik azt a szívességet, hogy ősz seirják ebben az esztendőben, hogy kiknek út a szabadulás órája?

A következő nap mindegyik lovag beszámolt a küldetéséről.

— Az itteni börtönökben, kezdette Miklós — csak egy ember szabadul ki. Ez azonban nem szorult segítségre, mert a börtön kapujában már amerikai nagybátyja várja, akit az új világban műtrágya királynak neveznek.

— Én is csak egy szabaduló bűnösről tudok, — folytatta Géza, az én emberemnek nincs szüksége a támogatásra. Amikor ugyanis a harisnyakötéssel egy kis pénzt szerzett, sorsjegyet vásárolt s a szerencsés fickó megütötte a főnyereményt.

— És mit végzett maga? — fordult az özvegy Aladárhoz.

— Oh, az én emberem még jobban járt. De ennek története van. Volt neki egy rettenetes gazdag nagynénje, aki halálát érezvén, magához hívatta és szóbeli végrendeletben ráhagyta vagyonát. A szerencsétlen flótást az öröm annyira megrendítette, hogy si kettéma lett. Természetesen pörre került a dolog s az én emberem elvesztette a pört azon az alapon, hogy egy süket örökös nem hivatkozhat szóbeli végrendeletre. Sőt még be is csukták enlatt néhány esztendőre

Amikor most tudták vele, hogy kegyelmet kapott, az öröm megint annyira megrendítette, hogy elmúlt a baja s így kiáltott fel: „Hála Isten, most már megnyerhetem a pörömet!”

Az özvegy megköszönte a fáradozásukat s azután elment a statisztikai hivatalba. A vöröshaju most már nem jött zavarba, sőt nemcsak székekkel, hanem cukorkával is megkínálta. Amikor megtudta, hogy miről van szó, hamarosan kisütötte, hogy az idén kerek háromszázkilencvenhét bűnös szabadul ki a börtönből.

Babóiné, aki elfogadta a széket és a cukorkát, a bucsuzásnál már nem találta annyira vörösnak a statisztikusot s megengedett neki egy kézcsokot.

Egy kellemes szeptemberi napon ismét együtt volt az özvegy az ő hűséges kísérőivel. Többet sóhajtozott, mint nevetett.

— Talán megint a templomban volt? — kérdezte szorongva Miklós.

— Ott voltam.

— És kikért imádkozott — szólott gyanakodva Géza.

— A vén leányokért. Elgondoltam, hogy milyen önző a férfinépség. Csak hozományra vadászik, — emiatt mennyi szegény leány hervad el a pártában. Elhatároztam, hogy ha rá megy is a vagyonom, hogy itt a fővárosban, minden öreg leánynak adok hozományt.

— Hm! — köhintett Aladár.

— Remélem, segítségemre lesznek s összeírják a vén leányokat.

Napok mulva újra összejöttek, Babóiné felszólította gavallérajait, hogy számoljanak be küldetésükről.

— Én találtam egy vén leányt, — szólalt meg Miklós — aki azonban kijelentette, hogy sohasem is

megy férjhez, mert vőlegényét gyászolja, akit a tráfalgári tengeri csatában elnyeltek a hullámok.

— Én is találtam egyet — folytatta Géza. Azonban szintén ne mmehet férjhez egy szerencsétlen tévedés folytán, képzelve csak Nagyságos asszonyom, a határőrvédéki anyakönyvben fiunak van beírva.

— Remélem, Aladár maga nagyobb sikerrel nyomozott?

— Oh, igen — szólott a harmadik — én huszonhárom vén leányra akadtam.

— Beszéljen, maga édes, drága Aladár, sürgette az özvegy abban a hitben, hogy a három lovag közül, ő az igazi, az önzetlen szerelmes.

— Huszonhárom vén leányra akadtam, de mind egyiknek 100,000 forinton felül van a hozományja.

Babóiné haragosan felugrott, elrohant a bámuló kérők köréből. Egyenesen a statisztikushoz sietett. A vöröshaju a széken és cukorkán kívül virággal is megkínálta s a legrövidebb idő alatt megmondotta, hogy a fővárosban kerek háromezernégyszázötvenhét vén leány van. Az özvegy a bucsuzásnál engedelmet adott a statisztikusnak, hogy meglátogassa, mert úgy találta, hogy igazmondása mellett még csinos, szőke haja is van.

Este volt és a Vénusz meg a Merkúr ismét fényesen ragyogtak az ég boltozatán. Babóiné egy fiatalember vállaira hajtotta fejét s úgy bámulta a csillagokat, míg végre tekintete megpihent a Merkuron.

— Az én csillagom, — mutatott rá az özvegy. Hát arról mit tud a statisztika?

— Semmit — felelte a vöröshaju.

— Mégis . . . sorozza be egyik rubrikába.

— Melyikbe?

— Ahol a házasságközvetítőket tartják számon!

GLÜCK JÓZSEF

Üveg- és lámpa kereskedése
Flucz-n. 6 a nagytemplom mellett.

Megérkezett nagy választékban asztali függő lámpák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, ugyszintén Ebédlő, Kávés, Teás, likőrös, vizes, boros, sörös készleket a golcsóbb szolid, szabott ár mellett. — Képrekeretes és üvegezés a legolcsóbban!

Debreczen decemberben.

Megalakították a szakbizottságokat.

A város közigazgatási bizottságából.

Debreczen város közigazgatási bizottsága ma délután tartotta január havi ülését, melynek napirendjén a szakelőadók szokásos jelentéseinek kívül a szakbizottságok újalakítása szerepel. Az ülésről szóló tudósításunk itt következik:

Az ülésen Domahidy Elemér főispán elnöke alatt jelen voltak Kovács József polgármester, Körner Adolf tb. főjegyző, Magoss György dr. főügyész, Szabó Kálmán tanácsnok, Bészler Károly árvaszéki elnök, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató, Tüdős Kálmán dr. főorvos, Csányi Viktor kir. tanfelügyelő, Reitz János kir. főállatorvos, Szilágyi Imre, Latinovics Mihály, dr. Fejér Ferenc, dr. Tüdős János, Márk Endre, Somogyi Pál, Bacso Dezső, Csanak János, Tóth István, Balkányi Miklós dr. és Zöld József jegyző.

Az új albizottságok.

A közigazgatási bizottság albizottságait is megalakították az ülésen.

A fegyelmi választmány tagjai lettek: dr. Tüdős János, Márk Endre, Ternovszky Alajos, Csányi Viktor, Latinovics Mihály és dr. Fejér Ferenc.

A gyámügyi albizottságba beválasztottak: Márk Endre, Tüdős János, Csanak János, Szilágyi Imre, dr. Fejér Ferenc és Bacso Dezső.

Az utadó bizottság tagjai Magoss György, Vecsey Imre, Csanak János, Ternovszky Alajos és Somogyi Pál.

A kórházi albizottság tagjai: dr. Tüdős Kálmán, Balkányi Miklós, Szilágyi Imre és Tóth István.

Mezőgazdasági albizottság tagjai: Rickl Antal, Szilágyi Imre, Márk Endre, Csanak János, Fejér Ferenc, Bacso Dezső, Balkányi Miklós és Tóth István.

Börtönvizsgáló bizottság tagjai: dr. Tüdős Kálmán, Szilágyi Imre, Kenézy Gyula dr. és Géthy Bálint dr.

Az albizottságok tagjai: Tüdős János, Tóth István és Rickl Antal kivételével az esküt letették.

Az adózó Debreczen.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt év december havában befolyt egyenes adóban 153922 korona 99 fillér, hadmentességidőben 443 korona 32 fillér, bélyegjövődékben 43661 korona 18 fillér, jogilletékben 41426 korona 73 fillér, díjjövődékben 1066 korona 15 fillér, dohányjövődékben a vármegye fogvasztását is beleértve 172583 korona 69 fillér, határvámjövődékben az egész vámkörzet területén 35735 korona 44 fillér, fogvasztási és italadóban 26033 korona 02 fillér. Kiadtak 8 házadó mentességet, 100 esetben a pénzügyigazgatóság, 4 esetben a pénzügyminiszter engedélyezett fizetési halasztást. A befizetési eredményekben nagyobb különbség mutatkozott az 1909. és 1910. évi decemberi befizetéseknél a bélyegjövődékben és a határvám jövődékben. A bélyegjövődékben 65841 korona 12 fillérrel, a határvámjövődékben 157371 korona 36 fillérrel folyt be kevesebb.

A közegészségügy.

A közegészségügyi viszonyok december havában is elég jók voltak. Halálozás ugyan több volt, de a számarhurutot kivéve, a ragályos betegségek száma csökkent. Kanyaró 14, vörheny 23, ronszoló toroklob, számarhurut 37, hasihagymáz 4, fültömirigylob 3, bárányhimlő 5, gyermekágyi láz 1, trachoma 2 esetben. Halállal végződött vörheny 2, hasihagymáz 2, toroklob 1 esetben. Az óhati pusztán 16 kanyaró eset fordult elő. Ongyilkosság két esetben volt, a piacvizsgálatokon kifogásolni való nem volt. A

köztisztaság a folytonos esőzések miatt nem volt kielégítő. Született református 98 fi, 85 nő, róm. kath. 22 fi, 26 nő, gör. kath. 2fi, 3 nő, gör. kel. 1 fi, ágostai hitvallású evangélikus 1 fi, 1 nő, izraelita 9 fi, 11 nő, egyéb vallásban 1 fi. Összesen 134 fi, 146 nő. Halva született 21 gyermek. A halálozás a következő volt: református 70 fi, 60 nő, róm. kath. 20 fi, 14 nő, gör. kath. 1 fi, 4 nő, ágostai evangélikus 1 nő, izraelita 6 fi, 3 nő. Összesen 97 fi, 82 nő. A szaporodás 80 volt.

Házasságra lépett összesen 88 pár, ebből református 44, római katolikus 4, izraelita 13, görögkatolikus 1, vegyes vallású 26. A közoktatásban ápolás alatt volt 310 beteg, decemberben fölvettek 360, kibocsátottak 368 beteget. Meghalt 29 beteg, a hó végén maradt 273 beteg ápolás alatt.

Az állategészségügy.

December havában is az összes körzetekben a ragadós száj és körömfájás az összes állatok 80 százalékán átment. Az utolsó napokban már nem is jelentettek be újabb esetet. A betegség elmúltá után az istállókat fertőtlenítették s e munkák még folyamatban is vannak. Minden valószínűség szerint a vásárra már föl fogják oldani a zárlatot. A VII. kerületben sertésvész is volt.

Az iskola-ügyek.

A gazdasági szakiskolánál Juhász Józsefné született Kerekcs Julia szaktanitónő elhalt s így az ő helyét most helyettesítéssel töltötte be ideiglenesen.

A pacci tanyai általános iskola tanítója felnőtteknek népszerű fölolvasásokat tart, a tanfelügyelő helyesli a tervet és jutalmazásért tesz előterjesztést a miniszternek.

A kultuszminiszter Csurka István iparos tanonciskolai igazgatónak és Milovits Mihály statusquo izraelita iskolai tanítónak 200—200 korona tiszteletdíjat illetve személyi pótlékot utalványozott ki. Kiss József tanyai tanító nyugdíjazását kérte. Az országos tanítói árvaházban 172 árva volt, egészségi állapotuk jó, enyhe lefolyással egy ragályos betegség volt. A karácsonyi ünnepély igen szépen sikerült, nagy számu közönség vett azon részt. A karácsonyi vásár igen szép erkölcsi és anyagi eredménnyel járt.

A szakelőadók jelentéseit tudomásul vette a bizottság, ugyancsak a polgármester jelentését is, amely többek között arról is beszámolt, hogy a város és a közigazgatási bizottság a Gönczy-egyesület ülésén üdvözölte Csányi Viktor kir. tanfelügyelőt abból az alkalomból, hogy 25 év óta áll a tanügy szolgálatában.

Irodalom.

CSOKONAI-KULTUSZ A NYUGATOSOK KÖRÉBEN.

A magyar irodalmi szecesszió táborában Ady Endre hívei körében a sok hiba mellett megtaláljuk azt a jó tulajdonságot, hogy rajongással csüngenek Csokonai Vitéz Mihályon.

A jó példával Ady Endre jár elől, aki sokszor megénekelte és még többször föl-emeleti Csokonait, a költőt és embert egyaránt. De az Ady sták is gyakran hivatkoznak és előadásmódjuknak, költői felfogásuknak nem egy sajtóságát vele próbálják igazolni.

Hogy Csokonai-tiszteletök őszinte, abban nincsen okunk kételkedni, bizonyosságul szolgál az is, hogy a nyugatosok, Ady, Ignotus, Hatvány, Móricz Zsigmond csak a napokban tartottak egy felolvasó ülést, amelynek műsorába bele volt illesztve Kornyané előadása.

Minden esetre merész vállalkozás volt Csokonainak ezt a félig népies, félig tündéres, de mindenestre nyers komikumú vigjátékát színrehozni, de minthogy a darabban egy-két józsiú és jól megjátszható alak van, a vállalat nem végződött sikertelenül.

Istóczy Győző Debreczenben

Az antiszemita vezér előfizetési körútja.

Néhány nap óta nevezetes férfiú rója a debreczeni utcákat és tereket s keresi fel az intelligensebb, a közélet terén szerepet vivő embereket. Az országos hírnevű gentlemann fogadására csodálatos módon sem a dalárdák, sem fehér ruhás kisleányok, de még csak kíváncsi közönség sem ment ki a pályaudvarhoz, mert az igazat megvallva, nem is tudott senki az érkezéséről.

Debreczen városa híres a vendégszeretetről. Még sem adtak bankettet Istóczy Győző tiszteletére. Pedig itt van köztünk ez a nyolcvanas éveknek sokat emlegetett politikai vezérférfia, aki a maga idején lázba hozta az egész országot szereplésével: a felekezeti gyűlölség szításával.

Ha nem lett volna igen neves, tehetséges fővárosi ügyvéd, ha nem jutott volna be a parlamentbe és nem lett volna alkalma az országgházban veszedelmes, éppoly idejét mult, mint ostobául elfogult elveket izzó szennvedélylyel hirdetni, akkor senki sem vette volna észre. De így pártot teremtett maga körül, az antiszemita pártot, melynek egyetlen főcélja volt vallási kérdésekben visszaállítani az 1848. előtti állapotokat, sőt lehetőleg tüzzel-vassal kipusztítani ebből az országból minden zsidót. Ennek a célnak a megvalósítására alkalmasnak tartott minden eszközt: a tömeg felbujtását és a vérvád meséjének előtérbe állítását.

Istóczy pártja megbukott, csufos kudarcot vallott. Helyét a néppárt foglalta el, a mely más eszközökkel dolgozik a reakció érdekében minden haladás kerékkötőjeként. Evvel a működéssel nem lehet valami nagyon megelégedve az időközben letört Istóczy Győző, aki tavaly az antiszemita párt rekonstruálásának szükségességét hirdette egy röpiratban, de hatástalanul.

S most joggal kérdezheti mindenki: mit keres az egykori antiszemita Debreczenben? Talán itt, a szabadgondolkodás régi várában, a felekezeti türelem ősházájában akar-e elégett Phönixként porából újra föltámadni s újból közszereléshez jutni? Nem, hisz ez lehetetlen volna még gondolatnak is.

A tekintélyes ősz szakállu férfiú, aki ma már csak emlékeztet a régi gavallérra, kissé kopottas télikabátban, kevésbé imponáló megjelenéssel, mindössze kenyérekereget céljából jött ebbe a városba. Magánvagyonát a közszereléssel járó nagyuri élet teljesen felemésztette, ügyvédi irodáját pedig elhanyagolta és így az sem ér már semmit. Élni azonban kell, sőt muszáj. Tehát lapot alapít. Valami közigazgatási szaklapot akar megindítani s bizva nevének varázsában, előfizetőket toboroz. Felkeresi az ügyvédeket, bírákat, közigazgatási tisztviselőket, akiknek bemutatkozik:

— Istóczy Győző, volt országgyűlési képviselő, budapesti ügyvéd vagyok. Teljesen visszavonulva élek a politikától s most megindítandó közigazgatási szaklapom részére kérem a támogatását.

A magunk részéről kívánjuk, hogy minél nagyobb sikerrel járjon ez a vállalkozás. Istóczy Győző levelezte már politikai multját. És megérdemli ez a tagadhatatlanul zseniális ember, hogy öreg napjaira ne kelljen neki küzködni a mindennapi kenyérért.

Weisz Adolf posztó ideiglenesen a főtőzsdével szemben — levő bódében. —

A pokolgépes történet legujabb fejezete.

Mátyássy századost lefokozzák?

A kassai pokolgép történetéhez, amely hosszú időn át nagy izgalomban tartotta a katonai és civil világot, váratlanul új fejezet járult s ez az új fejezet nem kevésbé szenzációs eseményeket táral a közönség elé, mint az előzők. Az új fejezet a pokolgépes merénylet szenvedő hősenek, Mátyássy Zoltán honvéd százados-hadbiztosnak a tragédiájáról szól s azt beszéli el, hogy a kassai pokolgép-merénylet nemcsak Junga Sebő karrierjét törte ketté, hanem Mátyássyét is megsemmisítette.

A Junga-pár vallomása.

Amikor a pokolgép-merénylet ügyében a vizsgálat folyt, a székesfehérvári helyőrségi fogházban többször kihallgatták Junga Sebő századost, aki mindannyiszor egyértelműen vallott.

— Azért küldtem a robbanó-gépet Mátyássynak — mondta Junga a kihallgatáson — mert elcsábította a feleségemet. Az a szerencsétlen asszony maga vallotta meg nekem, hogy Mátyássy erőszakos, gaz merényletet követett el ellene. Erre megfelelő válaszul csak a pokolgépet tartottam érdekesnek.

Tavaly karácsony előtt, 1909. december 21-ikén Jungáné, miután fogoly urát meglátogatta, váratlanul megjelent a bíróság előtt, ahol csaknem szószertint a következő vallomást mondta jegyzőkönyvbe:

— Mátyássy Zoltánnal — kezdte Jungáné a rettenetes vallomást — 1907. augusztusában Kassán ismerkedtem meg egy kerti ünnepélyen. Másnap több ismerősünkkel együtt vacsorára volt hivatalos hozzánk. — Férjem a következő napokban őszi nagygyakorlatra ment s ez idő alatt Mátyássy látogatást tett nálam. Egyre gyakoribb vendég lett, de egy csökkisérletnél egyéb nem történt. Férjem a nagygyakorlat után novemberben fölutazott Budapestre, ahol a Lukács-fürdőben hosszabb ideig gyógyította a lábát. Egy vasárnapon, pontosan már nem emlékezem a dátumra, délután 4 és 5 óra között ismét meglátogattam. És én ettől a naptól kezdve buskomor lettem. Május végén áhelyezték az uramat Nagykanizsára s Mátyássyval továbbra is fentartottuk a jó viszonyt. A következő év tavaszán a férjem előtt feltűnt állandó lehangoltságom. Szüntelenül faggattam. És én vallottam. Az uram borzasztó izgatott lett. Akkor én elutaztam Isolába, s ez alatt az idő alatt készült el a bomba.

Ami ezt a vallomást követte, az mind ismeretes. A hadbírósg Jungát nyolc heti foglár-fogságra ítélte, de a büntetést a vizsgálati fogság elszívásával kitöltöttnek tekintette. Junga, miután kiszabadult fogságából, megmagyarosította a nevét „Endrődi”-re s azóta mint akadémiai restaurátor él a Lágymányoson.

Vizsgálat Mátyássy ellen.

Miután Junga Sebővel végzett a hadbírósg, az iratokat leküldték Kassára s itt a harmadik honvédkerületi parancsnokság Junga és Jungáné vallomása alapján 1910. novemberében fegyelmi vizsgálatot indított Mátyássy ellen, azon a címen, hogy Junga Sebő házában visszaélt a vendégszeretettel és hogy földulta bajtársa családi életét.

Ha a vádakat bizonyítottaknak veszik, Mátyássy megfosztják tiszti rangjától, leszédik a csillagait, amivel együtt jár nyugdíjának az elvesztése.

Az eljárás azzal kezdődött, hogy Mátyássy előtt felolvasták Jungáék vallomását.

— Egy szó sem igaz az egészről — ez volt Mátyássy válasza és védekezése.

December 20-án tartották meg az első titkos tárgyalást Grünzl Antal altábornagy elnöke alatt. Fölolvasták a vádat, azután a védelmet, amely hangsúlyozta, hogy Junga Sebő azért követte el a merényletet, hogy családi életének vélt megsértését bosszulja meg Mátyássyn, de nagyon lehetséges, hogy erre vonatkozó téves értesülését egy harmadiktól szerezte, aki mint hazug besugó szerepelt ebben az ügyben.

Mátyássyt szabadságolták.

A két írás felolvasása után Mojzer és Mátyássy elhagyták a termet. Grünzl altábornagy, elnök, elrendelte a szavazást, melyet a szabályzat értelmében a ragban legfiatalabb kezd meg. Utoljára az elnök szavaz.

Nem tudjuk még, hogy mit határoztak, csak az bizonyos, hogy Mátyássyt további rendelkezésig szabadságolták.

Egy hírlapíró fölkereste Kassán Mátyássyt, aki a kérdezősködésére így felelt:

— Nem mondhatok semmit ne tudok semmit. Szabadságon vagyok s jogot tanulok, a nemzetgazdaságot lapozgatom.

A kassai fegyelmi bizottság, miután befejezte a munkáját, összecsomagolta az irásokat, és a minap felküldte a főparancsnoksághoz, melyen keresztül a honvédelmi miniszteriumba kerültek az akták.

Valószínűleg még ebben a hónapban összeül a legfelsőbb bizottság, mely legfelsőbb fokon dönt Mátyássy sorsáról.

VERDIKT.

Minthogy a pesti lapok mindent a lappolitika szempontjából kezelnek és ehhez képest még a *Molnár-Varsányi-Szécsi* ügyet is különböző erkölcsi szószabban tálták fel olvasóik asztalára, munkatársunk felkereste Debreczen városnak, mint semleges és pártokivüli területnek, hasonló ügyekben illetékes és begyakorlott szaktekinélyeit, hogy mondanának véleményét.

Az elhangzott szavazatok következőkben összegezhetők:

ELITÉLŐ VERDIKT.

a) *Bűnös Molnár Ferenc* abban, hogy tudva és szándékosan elcsábított egy törvényes házasságban élő, férjes asszonyt, mert cselekményével családi boldogságot dult föl, mert gondolnia kellett volna arra, hogy az okozott családi tragédia egy „meglevő”, társadalmilag, erkölcsileg, természetörvényi leg helyeselt vérségi állapotot bomlaszt fel.

b) *Bűnös Varsányi Irén* abban, hogy tudva és szándékosan elősegítette az említett vérségi kötelék felbomlását és bűnös mivoltát súlyosítja, hogy két kis gyermek anyja, hogy a két gyermek sorsára jövőjére, lelki épségére nem volt tekintettel cselekménye elkövetésekor.

c) *Bűnös Szécsi Illés* abban, hogy tudva és szándékosan botrányt idézett elő, a skandalomot végletekig növelte, a botrányt provokálásakor nem gondolt gyermekei erkölcsi megóvására, nem gondolt arra, hogy a házasetet legbensőbb ügyei semminek formában sem alkalmasak a nyilvános letárgyalásra.

FELMENTŐ VERDIKT.

a) *Nem bűnös Molnár Ferenc*, mert emberi természetünk megbocsátható gyöngesége, hogy a férfi kor delén és a férfierő teljén s vérünk indulatainak parancsolni nem tudunk és mert a szerelem leghevesebb szenvedélye befolyásolta őt cselekedetében.

b) *Nem bűnös Varsányi Irén*, mert egy nálánál jóval magasabb szellemi erő befolyása alatt állott s asszonyi állhatatlansága a női pszichével jelentkező akaratgyöngeség rendelte alá az uralkodó férfi fölényének.

c) *Nem bűnös Szécsi Illés*, mert az ő tette a férfi becsületében és családi szentségében legmélyebben sértett férfi jogos felháborodásának minősíthető.

MORÁL.

Ilyenek az emberek és ilyen az a szerelem.

A Vilmos-huszárok körül.

Nem helyezik át a debreceni huszárezredet.

Időről-időre felmerül az a nyugtalanító hír, mely arról szól, hogy Debrecenből át-helyezik valahová az itt tartózkodó Vilmos-huszárezredet, melynek egyik osztálya Nagy váradon állomásozik.

Legutóbb a Nagyváradai Napló írja, hogy Nagyváradról elhelyezik rövidesen az ezred ottani osztályát. Ez az értesülés nemcsak a nagyváradiakat, hanem a debreceni közönséget is kellemetlenül érinti, mert a Vilmos huszárok tisztjei ott is, itt is, általános szeretetnek és tiszteletnek örvendenek s a legénység is nagyon népszerű.

A Nagyváradai Napló értesülése így hangzik:

A hadügyminiszteriumban régebben tervbe vették már a 7-es huszárezrednek más városba való áthelyezését. Ezideig azonban még nincs eldöntve, hogy melyik város hódítja el a Vilmos huszárokat Nagyváradról. Két városról van ez időszerint szó. Székesfehérvárról vagy Stájerország fővárosáról, Klagenfurtról. Hogy a távozó 7-es huszárok helyett melyik ezredet fogják áthelyezni Nagyváradra, azt sem határozták el még egyelőre a hadügyminiszteriumban.

A mi információink szerint, ha áthelyezik is a Vilmos huszárezredet, ez a sajnálatos esemény csak 1912. május havában fog megtörténni. Addig pedig még reménykedhetünk, hogy esetleg megváltoztatja a böles hadügyminiszterium azt a kegyetlen szándékát, hogy megfossa Nagyváradot a népszerű Vilmos huszároktól.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy mind a debreceni, mind a nagyváradai közönséget megnyugtathatjuk. A Vilmos huszárokat nem helyezik el sem Debrecenből, sem Nagyváradról. El említett nagyváradai lap információja is téves, amennyiben a Vilmos huszárezred áthelyezése 1912. május havában sem történik meg. Az „Ordree de Bataille”-t már kibocsájtották s ebben benne van minden garnison változás, mely az idén tavasszal és 1912. év tavaszán megy végbe. Ez a rendelet a Vilmos huszárok áthelyezéséről nem intézkedik s így a debreceni huszárezred áthelyezéséről ma beszélni sem lehet.

Abban, hogy a debreceni huszárezred ilyen huzamos ideig marad állomáshelyén, nincs semmi különös, mert hiszen vannak ezredék, amelyek 25—30 évig állomásoznak egy helyen. Így a 9-es huszárok már 1884. óta vannak Sopronban.

Gyermekgyilkos cselédleány.

Mese a Szentlélekről.

Deutsch fővárosi zongoragyárosnál szolgált már régebb idő óta Csomor Mária 21 esztendő minden leány. Szorgalmas, derék leány volt; a dolgát mindig jól végezte és gazdái szerették is. Az utóbbi időben azután feltűnt, hogy a leány egyre sápadtabb lesz s feltűnően rosszkedvű. Meg is kérdezte tőle a háziasszonya, hogy mi a baja.

— Nincs nekem semmi — elelte a leány — csak úgy érzem, hogy megszállott a szentlélek!

Csomor Márián azután tegnap este erős vérzés jelentkezett. Ugy, hogy eszméletlenül összeesett. A házbeliék megijedtek s a mentőkért telefonáltak. A mentők — amint kiérkeztek — mindjárt konstalták, hogy a leány kevéssel ezelőtt gyermeket szült s az eszméletlenül fekvő leányt bevitték a Rökus-kórházba.

A gyermek azonban nem volt sehol; eltűnt, — mintha a föld nyelte volna el. A rendőrségnek is jelentést tettek a dologról; elhívták a közelben posztoló rendőrt. Ez aztán hosszas keresés után ráakadt a

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szappana.

gyereke a szalmazsák alatt. Egészséges, hatalmas fiúgyermek volt, de már nem volt benne élet.

A kis halottat bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Csomor Marit pedig, aki időközbe eszméletre tért, ma reggel kihallgatta a rendőrség.

— Nem tudok én kérem — mondotta a rendőrfogalmazónak — az egész dologról semmit. Már hogy én gyereket szültem? Hogy lehet az kérem, mikor én soha férfivel nem érintkeztem. Ha így van, akkor csak a szentlélek szállhatott meg s az tette velem ezt a csufuságot.

Színház és művészet.

A színház műsora:

Péntek: Délután Közönyt közönnöl, vigjáték. (Ifjúsági előadás.) Este A táncos huszárok, operett. (A. bérlet.)

Szombat: Orvosok, színmű. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Vasárnap: Cigányzerelem, operett. (Kisbérlet.)

Tóth Ilona a Fedorában. Sardou világhíres drámájának címszerepében mutatkozott be ma Tóth Ilona, a pozsonyi színház jelenlegi és minden bizonnyal a debreceni színház leendő hősnője. A mai színházlátogató közönség előtt már tulságosan szentimentális és kissé elavult dráma mindenestre nagyon alkalmas arra, hogy Fedora hercegnő szerepének eljátszása által megismerhessük olyan tehetséges drámai hősnőnek a képességeit, mint Tóth Ilona, akihez a Makó regime alatt már volt szerencséje a debreceni közönségnek. Ma este megérzett ugyan a hangján, hogy a pozsonyi—debreceni ut kissé kifárasztotta, ami ebben a nedves időben nem is csoda, azért mégis nagy hatást ért el játéka erejével, remek mimikájával, föltétlen biztos rutinjával és igen izlése tellette-jeivel. A negyedik felvonás végső jelenetében Thury Elemérrel (Ipanoff) olyan nagy tetszést keltettek, hogy az elementáris erővel előtörő tapsvihar szólította őket a lámpák elé. A többi szereplőkről, mint Huzella Irénről és Désiről is csak a legjobbakat mondhatjuk.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 órakor Bataille színműve, a balga szűz kerül színre mérsékelt helyárral. Az előadás érdekességét emeli Vajda Ilonka fellépte, aki a címszerepet játssza. A többi szereplő az esti előadások szereplői. Este kisbérletben Lehár nagysikerű operettje, a Cigányzerelem kerül színre a főbb szerepekben Zilahyné, Szilassy Etelka, Miske Aranka, Horváth, Deésy, Torma, Borbély, Nádor és Kardossal.

Leányvásár. A jövő héten lesz a bemutatója Kerner József zenetanár operettjének, a Leányvásárnak, melyre már hetek óta készül a személyzet. Zilahy igazgató szép kiállítással és új díszletekkel hozza színre Kerner operettjét, melyből a színpadi próbák naponta folynak Ferenczy rendező és Mártonfalvy karnagy vezetésével.

Az „Orvosok” bemutatója. Holnapután, szombaton lesz a bemutatója Sham Bernhard világhírű új darabjának, mely a következő kiosztásban kerül színre: Sir Ridgeon—Thury E., Sir Patrik—Kemény, Sir Blomfiév—Deésy, Nalpole—Pataky, dr. Schumaker—Borbély, dr. Blenkinsop—Ligeti. Luis Dubeval—Kelemen, Jennifer—Huzella Irén, Emmy—Rónay Hermin, Riporter—Nádor, Rerpenny—Czuczor.

Tosca. Puccini világhírű operája legközelebb bemutatásra kerül a debreceni színházban. Az énekes személyzet élén Zilahynéval, aki a címszerepet éneklí, a legnagyobb ambícióval készül a nehéz és fárasztó szerepére. Az igazgatóság ez alkalomra a zenekart tetemesen megerősíti.

Művész-est a Royalban. A debreceni Zion-betegsegélyző egyeslet január 14-én jótékony célú művészestélyt rendez saját alapja javára a Royal-szálló nagytermében. A gondosan összeválogatott műsor egyes számait Zilahy Gyuláné, Simonovits Rózsi, Unger Anna, Mandel Irén, Strelinger Annus-

ka, Zilahy Gyula, Hajnal Artur és Ligeti Lajos énekszámait, kupléit és táncait töltik be. A nagysikerűnek ígérkező estélyt, mely természetesen táncal végződik — Ferenczy Frigyes rendezi.

HIREK.

A király egészsége. Bécsből táviratozzák: A király az éjszakát nagyon jól töltötte. A hurut határozottan szűnőfélben van. Azt hiszik, hogy a király a jövő héten már bejöhet a Burgba és jövő csütörtökön ismét általános kihallgatásokat ad.

Ünnepi istentisztelet. Vízkereszt napján, pénteken délelőtt 10 órakor az ágost. hitv. evang. templomban istentiszteelt lesz.

A népszámlálás és az adóvégrehajtások. A népszámlálás némi örömet hoz az adóvégrehajtásokkal zaklatott szegény embereknek. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy 1911. január havában, a népszámlálás miatt, ne fogantatosítsanak ingóságokra végrehajtást. Ez a rendelet természetesen csak az állami egyenes adó hátralékokra vonatkozik. A pénzügyminiszteri rendeletnek idevonatkozó része így hangzik: Az 1911. évi népszámlálás nyugodt és sikeres kereshetése céljából és tekintettel arra, hogy az adókezeléssel és ennek kíséretében a behajtással megbízott községi és városi közegek a népszámlálással, mint számláló biztosok, illetve népszámlálási fölülvizsgálók lesznek elfoglalva, figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy a számlálólap ezuttal adóadatokat fog tartalmazni, rendelem a következőket: Az 1911. év január havában állami e gyenesadó hátralékok miatt végrehajtások ez ingóságokra egyáltalán ne fogantatosítsanak. Az ingatlanokra vezetett végrehajtások folytán a bíróságok által esetleg kitűzött árverések azonban jövő év január havában is megtarthatók.

Molnár Ferenc beteg. Budapesti tudósítónk sürgönyzi, hogy Molnár Ferenc a Szécsi Illéssel támadt ügyében kiállott izgalmauktól ma betegesen bevonult a Vöröskereszt-kórházba. Ha jobban lesz, hosszabb külföldi utra indul.

Tisztújítás a Jótékony Nőegyletben. A debreceni Jótékony Nőegylet január hó 8-án délelőtt 11 órakor a város háza dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait ezuton is meghívják Szabó Kálmán és dr. Eröss Lajosné alelnökök. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnök és a tisztikar lemondása. 2. Elnök és tisztikar választása.

A debrecen-nagyvárad vasút. A debrecen-nagyvárad vasút építési munkálatai teljesen befejezést nyertek. Mint nagyvárad tudósítónk jelenti, Biharvármegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy a vasutat január hó 20-án reggel 7 órakor fogja átvenni és az átvételhez kiküldte Fráter Barnabás alispánt, Keszthelyi Zoltán főjegyzőt és Varró Domokos műszaki tanácsost. A kereskedelemügyi miniszterium részéről a vasut megnyitására Hieronymi Pál dr. miniszteri tanácsos vesz részt. Képviselve lesz ezenkívül Debrecen város, Hajdu és Biharvármegye, az összes érdekelt községek s a debreceni és a nagyvárad sajtó.

Az ázsiai nagy földrengés. Taskendből táviratozzák: Hivatalos jelentések szerint a földrengés még nem szűnt meg, a földlökések azonban gyengébbek. Tíz katona megsebesült, egy meghalt. A lakosok közül negyvenen életüket veszítették és sokan megsebesültek. A külső város agyagsárépítményei beomlottak. Sok száz család hajléktalan. A belvárosban majdnem az összes épületek megrongálódtak, különösen a két gimnázium és a kormányzó palotája. A csapás, amely a várost sújtotta, nem olyan nagy, mint 1887-ben, mert azóta a köépitmények helyébe mindenütt faépitmények kerültek.

Értekezlet a kereskedelmi- és iparkamaránál. A debreceni kereskedelmi és iparkamaránál ma Falk Lajos elnökletével mélyreható tárgyalással vitatta meg az érdekelt-

ségből összehívott értekezlet a vámeljárási törvénytervezetet. Az értekezlet első sorban is örömmel állapította meg, hogy a törvénytervezet a mai állapothoz képest lényeges és előnyös könnyítéseket nyújt, melyek a forgalmat gyorsítani és sok zavartól megkímélni fogják és ezeken kívül is számos javaslatot fűzött az értekezlet a tervezetre vonatkozó véleményezéséhez. Így például az oly vasuti és postai szállítmányokra vonatkozólag, amelyek nem a vámhivatal székhelyére rendeltetvők, az elvámolás a vasuti állomáson kívánja, költség és időki-melés céljából. Továbbá a vámraktárakban tűz vagy más elemi csapás által okozott pusztulás ellen biztosítást kíván az értekezlet, mely ugyis csekély díjköltséget okozna. Még több részletkérdésre nézve tesz javaslatot az értekezlet megállapodásai alapján a kamara, az eljárás könnyítése és gyorsítása érdekében.

Trefás feljelentő. A debreceni ügyészséghez valaki aláírás nélkül sürgönyözött Budapestről, hogy nyomozzák ki Dénes József gyilkosát. Sem az ügyészség nem tud arról, hogy Dénes József meghalt, de még arról sem, hogy az ismeretlen nevű egyén — beteg volt.

A király köszönete. A belügyminiszter ma táviratban értesítette Kovács József polgármestert, hogy a király köszönetét nyilvánította a hódoló fölratért, amelyet a hitbizományi levéltárba helyeztek el.

A népszámlálás költségei. A tanács mai ülésén a népszámlálás költségeinek fedezésére Csóka Samu tanácsnok számára 15000 korona hitelt nyitott azzal a megjegyzéssel, hogy ez az összeg az e célra 1910. és 1911. években a költségvetésbe fölvevett tételeket teljesen kimeríti.

A városi alkalmazottak újéve. A városi tanács mai ülésén elhatározta, hogy az eddigi szokáshoz híven a kisebb tisztviselőket, valamint a hajdu és szolgazemélyzetet az új esztendő alkalmával jutalomban részesíti. A határozat természetesen örömet keltett a megjutalmazandókban.

Lövöldöző suhanc. Portár Ferenc feljelentésére a rendőrség megindította az eljárást Fekete Péter husz éves suhanc ellen, mert a Homokkertben revorverlövőkkel rémitgette a békés polgárokat.

Megszökött gyermek. Ma délután egy értelmes, okos fiúcskát fogott el a rendőrség, mert kolduláson kapták. Kivallatták a rendőrségen és ott azt mondta, hogy Löwi Adolfnak hívják, tizenegy éves tiszalöki lakos és azért szökött meg hazulról, mert az apja megverte. Az önértetes csemetét bevitték a lencházba és sürgönyöztek az apának, hogy vigye ahza a fiát, akinek nem fog ártani még egy párszor a virgács.

Az új állami járadék 200 millió korona összegben január 11-én kerül nyilvános aláírásra. A járadék-kötvények 4 százalékos kamatozásúak és 91.60 százalék áron jegyezhetők. Aláírási hely Debrecenben a Magyar Általános Hitelbank fiókja (Szent Anna-u. 1.) amely jegyzéseket január 11-ig elfogad.

Gyönyörű báli kelmek és díszek Donogán és Somossynál Debrecen, Kistemplombazár.

Munkásgimnáziumból. A debreceni munkásgimnáziumban holnap, pénteken este 8 órától 9 óráig és szobaton este 8 órától 9 óráig vetítéses előadás lesz. Pénteken a magyar alkotmányról, szombaton pedig „A honvédség és a hadseregről” az ipartestület dísztermében. Itt említjük meg, hogy a debreceni munkásgimnázium két hallgatója, Dobi Sándor, a Központi banknak az eljárója és Asztalos Gyula, a karácsonyi időben a hajdusoboszlói állami polgári iskola tanári kara előtt összevont magánvizsgálatot tettek az első és a második osztályból. Mindkét hallgató igen szorgalmas látogatója volt a munkásgimnáziumi tanfolyamnak, de meg is látszik, mert igen fényes eredményt tüntettek fel.

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít **FEUERSTEIN** mosó intézete Piacz utca 63.

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

mosó intézete Piacz utca 63.

— A női szabászati tanfolyam f. hó 9-én veszi kezdetét az Iparos-Otthon disztermében. Jelentkezéseket elfogadok s bővebb felvilágosítással szolgálók lakásomon, Magos-utca 23. sz. Györffy Károly.

— A világhírű, eredeti Pilseni állandó friss csapolású sör kapható a Royal-szálloda összes helyiségeiben, ugyszintén naponta változatos villásreggelik kaphatók. Kiváló tisztelettel Hauer Bertalan.

— Debreceni takarékszövetkezet, Csapó-utca 19. (Knol-ház.) Január hó 1-én megkezdte működését. Előnyös kölcsönöket folyósít minden nap, kezesség mellett betáblázásokra vagy értékpapírokra.

— Bélelt bőrkeztük 1 frt 30 krtól a legfinomabbig kaphatók Vitáriusnál, Szent-Anna-utcában, nagy választékban.

Divatós női, férfi, gyermek zsebkendők, harisnyák óriási választékban Kardos Lászlónál Kossuth-u. 9. Folyton újdonságok.

— Kereskedelmit végzett, gyors- és gépirásban jártas fiatalember megfelelő irodai foglalkozást keres. Cím a kiadóhivatalban.

— Lampiónok legolcsóbb árban kaphatók Thaisz papírnemű áruházában.

— Allg használt, új divatu valódi perzsiáner boa azonnal olcsón eladó. Cím a kiadóban megtudható.

Debreczenvidéki Takarékpénztár

m. sz.

Placz-u. 32. (volt Szodlak-ház)

Olcsó és kis részletekben visszafizethető kölcsönöket ad.

Takarékbetéteket a legmagasabb kamatozás mellett elfogad.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytőzsde.

Chvarcz E. debreczeni bizományos távirat: jelentés.

Budapest, 1911. január 5.

Készáru változatlan.

1910. októberi buza	10.66—67
1911. áprilisi buza	11.15—16
1910. májusi buza	—
1911. áprilisi rozs	7.83—84
1910. májusi rozs	—
1910. októberi rozs	—
1910. októberi zab	—
1911. áprilisi zab	8.45—46
1911. májusi tengeri	5.57—58
1910. szept. tengeri	—
1910. apr. tengeri	—
1910. augusztusi repce	—

Legujabb uridivat a báli idényre.

Tisztelettel értesitem a n. é. uri közönséget a báli idényre szükséges

Szalón, Smoking és Frack öltönyöket

különleges előállítással a legujabb divat szerint, a lelegegansabban készítem. Kérem a nagyérdemű uri közönség becses megrendeléseit.

Kiváló tisztelettel

Prelovsky András,

polgári és katonai szabó
Debreczen, Kossuth-utca 4. sz.

Regény-csarnok.

A nyomoruság iskolája.

(Folytatás.)

Ebédttől vacsoráig nagyon lassan telik az idő. A tekintetes ur legalább bízsezz megkérdezte már, hogy minek köszönhette a váratlan szerencsét; de minthogy soha se mkap határozott feleletet, minegyre jobban megszállja a félelem, valjon mit kereshetnek nála ez emberek? Még ugyan nem sejtí a valót. Hogyan is sejtí hetné? Annyira képtelen, hogy két ilyen semmiházi jöttment kinek talán még a rajta levő kabátja sem az övé, kinek talán semmije sincs, megkérni jöjjön a dús-gazdag Cibak Antal leányát! Megkérni jöjjenek egy gyékényenyűs parasztszekéren, egy kis kézi táskával?

Hiszen azt csak tébolyodott emberek tehetik, — olyanok akik nem tudják, hogy Cibak ur bárókat, és grófokat vár, hogy az ő leányáért jöjjenek, olyanok, akik azt hiszik, hogy a mit az ész-arisztokraciáról be szélt, az valami egyéb mint egy dühös uzorás ügyvéd mérgeledése.

Néhányszor gunyosan emlegeti ma is a hétszilva fás komposzosszorokat, dicsekszik vele, hogy félkrajcárt sem örökölt a szüleitől, mindent maga szerzett, amije van.

— Pedig keservesen szerzettem, — nyomja meg a szót.

Mindamellert semmi biztató sincs arcán s folyvást bizonyos gyanakodó pillantással kíséri vendégeit. Nem hiszi el nekik, hogy csak azért jöttek volna le Budapestről, hogy megköszönjék a választás körül ki fejtett buzgóságát.

Margitit egész nap nem látja a két ifju, csak az ebédnél és a vacsoránál; a csöndes, komoly leány félre húzódik. Nincs kilátás reá, hogy ez az első és

utolsó látogatás Cibak Antal ur házánál, ide többé vissza nem jöhetnek. Ma kell végezni vagy soha...

Meg-megrándulnak Tátrai Miklós idegel ruganyos termete kifeszült. A szokottnál még magasabbnak látszik s mint egy óriás áll a cingár kis ember mellett. E pillanatban eszébe jut, hogy talán markának egy szorítása elég volna arra, hogy e vézna emberből kifojtsa a lelket.

A szilaj vadállat pillantása villan meg ismét a Tátrai Miklós szemében. Az ex-kispap fejét csóválja valjon min gondolkozhatik most Miklós?

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Várandós anyák

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárás védjegyét — a halászt — körjük ügvelembe venni. Utánzatoktól óvakodjunk.

nem mellőzhetnek egy oly fontos erőforrást, mint a SCOTT-féle Emulsió, mely jobb hatása, mint a közönséges csukamájolaj. A kellemes, tejszinhubszerű íz és könnyen emészthetőség olyképen egyesül benne, hogy Ön kellemesen lesz megeléve és meg lesz elégedve. A gyermek az anyával egyenlőképp élvezi mindez előnyöket. Hirneves tanárok és orvosok szívesen ajánlják a

Scott-féle Emulsió-t

minden állapotban, ugy szülés előtt, mint azután. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

Hűtőházak

beraktározási vállalat

Debreczen, Salétrom-u. 30.

Elvállalunk nyári idény tartamára friss húst és mindennemű romlandó élelmi cikket fél évig terjedhető teljesen friss állapotban eltartásra, e célra épült és felszerelt hűtőházaikban. Hűtőházunk a szükségletekhez képest kisebb nagyobb rekeszekre osztható s az ezen rekeszek iránt érdeklődőknek ajánlatos, hogy előjegyzéseiket már most megtegyék.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

a Vendéglősök Hentesek és Mészárosok műjéggyára Részvénytársaság.
Márkus Jenő igazgató.

Telefon 820.

Telefon 820.

Olcsó jég.

Értesítjük a jégvermek t. tulajdonosait, hogy az enyhe tél és ezzel járó jéghiányra való tekintettel elvállaljuk — a téli idény alatt — jégvermeiknek olcsó és tartós jéggel való megtöltését. Erre nézve külön olcsó árajánlattal szolgálunk.

Vidékre, vágányunkon waggonszámra eszközöljük az elrakást.

A jéggyártás egész télen át üzemen van és bárki kívánságára még a legkisebb mennyiségben is házhoz szállítjuk azt.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

3680/37—1910. kgy.

Árlejtési hirdetmény.

Egyek község képviselőtestülete nevében alulírott községi előljárók közhírré teszik, hogy a folyó év folyamán építendő **adóügyi jegyzői lak építése** zárt ajánlat útján fog a vállalkozóknak kiadni. A zárt ajánlatok Egyek község előljáróságához, **1. évi január hó 20. délután 5 óráig** nyújtandók be az ajánlott építési összeg 10%-át tevő bánapénzzel, vagy egyenlő értékű óvadékképes értékpapírral együtt.

Az ajánlatok **1. évi január hó 21-én délelőtt 9 órakor** tartandó képvis. test. közgyűlésen fognak nyilvánosan felbontatni és az építkezés a képviselő testület által szabadon választható vállalkozónak kiadni. A benyújtott ajánlatok a vállalkozókra nézve kötelezők, a közgyűlésre azonban csak akkor, ha a képviselő testület és a vármegyei törvényhatósági közgyűlés is jóváhagyja.

A terv és építési feltételek a f. hó 5-étől Egyek község házánál megtekinthetők.

Kelt Egyeken, 1911. január 1-én.

DEVICS LAJÓ
közig. jegyző.

(P. H.)

TÓTH JÁNOS
bíró.

Uj üzlet. Uj üzlet.
Nagy alkalmi vásár
Klein Eliás
 új órás- és ékszerész üzletében,
 Csapó utca 19. sz. (Knoll ház.)
 ahol remek **chinsi ezüst dísz tárgyak**
 és szebbnél-szebb **ékszerek és ujdonságok.** Nagy választék **zseb-, fali, loga, ébresztő és irodai órákban.**
Omega órák nagy választékban.
 Javítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek. — Óra üvegek 15 krtól feljebb.

Egy kísérlet bebizonyítja
 hogy a
Róth Antal
 villanyerőre berendezett kávépörkölőjén
 Csapó-utca 17. szám
 minden fél órában frissen pörkölt legfinomabb kávé keverékek minőségileg felülmúlhatatlanok.

Baromfi vész ellen
 a legjobb hatású szer a
Balázs-féle Alatus labdacskok.
 Kapható 1, 2, 4 koronás dobozokban az egyedüli készítőnél, **Balázs Ödön utóda**
Harsányi Lajos
 „Reménységhez” címzett gyógyszer-tárában **Debreczen, Csapó-utca 18. sz.**

Meghívó.
Az Alföldi Hordógyár Részvénytársaság
 1911. január 14-én déli 12 órakor a Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság tanács-termében
rendkívüli közgyűlést tart,
 melyre a részvényesek ez uton hivatnak meg azzal, hogy a részvények a társaság pénztáránál helyezendők letébbe.
 Kelt Debreczenben 1910. december 31.
Az igazgatóság.
Tárgy:
 1. Az alapszabályok 14, 19, 36 §-ainak módosítása.

MEGHÍVÓ.
A Jelzálog és Hitelbank mint Szövetkezet
 1911. január hó 15-én délelőtt 11 órakor Debreczenben saját helyiségében (Piacz-u. 30.) tartandó
I. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:
 1. Igazgatósági jelentés a mult üzleti év eredményéről.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban az 1910. évi záró számadások betérjesztése.
 3. A nyereség felosztása, továbbá az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvénye iránti határozathozatal.
 4. Az 1911. évi II. évtársulat megalakulásának kimondása.
 5. Az alapszabályok módosítása.
 6. A felügyelő-bizottság választása.
 7. 6 igazgatósági tag választása.
 8. Esetleges indítványok, melyek 8 nappal a közgyűlés előtt adattak be.
Jegyzet. A zárószámadások és jelentések a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet helyiségében megtekinthetők.

Ne vegyetek mást
köhögés
 rekedtség katharrus, elnyálkásodás
 görcs és szamarhurut ellen, mint a finom ízű
KAISER-féle mell-karamellákat
 a 3 fenyővel.
 5900 közjegyzőileg igazolt bizonyítvány erről, kezeskednek az eredményért, Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér.
 Kapható: Mihalovits J., Muraközy László, Grósz Nagy Ferencz, Mauthner Alfréd gyógyszerészeknél, Jóna és Jóna droguerijában. Ujfehértón Trón Gyula, Püspökladányban Harsányi Lajos, Ér-Mihályfalván Mátrai Ákos gyógyszerésztárában.

VAGYON.	Mérleg-számla.	TEHER.	
Pénztár	1399.41	Törzsbetétek	10992.50
Kötelezvény	351845.—	1911. évt. beiratasi díj	1005.50
Folyószámlai adósk	5086.—	Folyószámlai hitelezők	255000.—
Postatakarékpénztár	696.21	Többek	21.78
Berendezés és felszerelés	3563.73	Letét	855.—
Könyv és nyomtatvány	2553.52	Nyereség	2501.73
Szervezési költség	2201.60		
Előleg	125.—		
Átmeneti számla	1906.04		
	369376.51		369376.51

VESZTESÉG.	Eredmény-számla.	NYERESÉG.	
Tiszti, szolga fizetések és lakbérek	6053.30	1910. évt. beiratasi díj	1626.50
Házbér	1366.66	Kamat és kezelési illeték	9756.50
Üzleti költség	1819.82	Mulasztási illeték	712.11
Leírások: a szervezeti költségből, berendezés és felszerelésből és könyv és nyomtatványból	800.—	Folyószámla kamatok	446.40
Nyereség	2501.73		
	12541.51		12541.51

Debreczen, 1910. december 31-én.

Az igazgatóság.

EREDETI BOLINDER-féle
nyersolajmotorok és nyersolajlocomobilok

 Sörgönczím: Szabóék
 Telefon: 76-48
 132-50
 Csak Szabó Emil és Társánál kaphatók.
 BUDAPEST, VI, Terep-körút 46. szám.
 benzín motorok. Szivógázmotorok. Teljes malomberendezések. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.
 Kérjük a címre ügyelni.

A többszörösen kitüntetett osodás hatású háziszor
a Dr. BOROVSKY-FÉLE
Borolin
 városunk piacán is megjelent. Ez a háziszor hatásában és erőalkotásában felülmúlhatatlan gümőkörös izom- és idegfájdalmak, fej- és foglajás, továbbá minden meghülés okozta bajok, mint rheuma, köszvény, oszuz, ischiás, izületi lob és zsabában szenvedők, végül lazási és égési sebek fájdalomainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő és testtövé háziszor. Kapható városunkban a következő cégeknél: Steiner Manó, Mihalovits Jenő gyógyszerésztárában, Központi droguerijában, Deutsch Lajos, Nagy András, Mayer Jenő és Béla, Stern József és Testvére kereskedésében. 1.20, 2.—, és 2.50 K-ás üvegekben. Készítik
Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. ker., Fő-utca 77/c. sz.

